

บทที่ 5

การออกแบบของห้องเพื่อลักษณะอะคูสติกที่ดี

1. วิธีการรับเสียงทางตรง
2. การเสริมแรงเสียงโดยการสะท้อน
3. การเสริมแรงเสียงโดยตัวสะท้อนหักมุม
4. การเสริมแรงเสียงโดยตัวสะท้อนหลายตัว
5. การเสริมแรงเสียงแบบก้าวหน้า
6. การป้องกันเสียง ECHO

แบบประเมินผลก่อนเรียน

วัตถุประสงค์ เพื่อประเมินความรู้เดิมของนักศึกษาเกี่ยวกับการออกแบบห้องเพื่อลักษณะ
อโฆษที่ดี

ข้อแนะนำ อ่านแบบทดสอบอย่างละเอียดแล้วกาเครื่องหมาย × บนข้อย่อยที่ตอบคำถาม
ดีที่สุด โปรดใช้เวลาไม่เกิน 10 นาที

1. ห้องที่มีลักษณะเช่นใดทำให้เกิดเสียงทางตรงมากที่สุด ก. สีเหลี่ยมผืนผ้า ข. สีเหลี่ยมจตุรัส ค. สีเหลี่ยมคางหมู ง. สามเหลี่ยมหน้าจั่ว 2. การยกกระดานที่หนึ่งในโรงภาพยนตร์มีจุดมุ่งหมายหลักคืออะไร? ก. ให้รับเสียงทางตรงมากขึ้น ข. ให้เกิดความสวยงาม ค. ประหยัดพื้นที่ในการจัดที่นั่ง ง. ทำให้มองเห็นจอฉายดีขึ้น 3. จุดมุ่งหมายรองลงมาของการจัดที่นั่งยระดับคืออะไร? ก. ประหยัดพื้นที่ก่อสร้าง ข. รับเสียงทางตรงได้ดีขึ้น ค. ทำให้การมองชัดเจน ง. ทำให้เกิดความสวยงาม 4. ข้อใดไม่ใช่การกำหนดตำแหน่งของแผ่นสะท้อนเสียงที่ถูกต้อง ก. บนเพดานเฉียงด้านหน้า ข. ด้านข้างเฉียงข้างหน้า	ค. ด้านบนตรงเวที ง. ด้านบนก่อนไปตรงกลางห้อง 5. จุดประสงค์หลักในการใช้แผ่นสะท้อนเสียงคือข้อใด ก. ที่นั่งแถวหลังรับเสียงได้ชัดเจนขึ้น ข. แถวหน้าสุดได้ยินเสียงชัดเจน ค. ความสวยงาม ง. เสริมกำลังของเสียงไปยังจุดที่ต้องการ 6. ในการวางแผ่นสะท้อนไว้บนเพดานเฉียงด้านหน้าเล็กน้อย ผู้ฟังจะเกิด IMAGE ของแหล่งกำเนิดเสียงที่ใด ก. พื้นที่นั่ง ข. เพดานด้านบน ค. ด้านหลังเวที ง. ผนังห้องด้านหลัง 7. เหตุผลข้อใดไม่สนับสนุนการแขวนแผ่นสะท้อนเสียงไว้บนเพดานเฉียงด้านหน้า ก. ห่างจากผู้ฟังแถวหลังสุดพอดี ข. ระยะทางสั้น เกิดการสะท้อนดีที่สุด ค. ไม่มีอะไรกีดขวาง ง. เสียงสะท้อนคลุมถึงด้านหลังและส่วนกลาง

8. การเพิ่มจำนวนของแผ่นสะท้อนไม่มีจุดประสงค์ในข้อใด
- แหล่งกำเนิดเสียงเคลื่อนที่ได้มากขึ้น
  - เสียงดังครอบคลุมพื้นที่ได้มากขึ้น
  - ผู้ชมบนชั้นลอยรับเสียงได้ดีขึ้น
  - ผู้ชมด้านหน้ารับฟังเสียงได้ดีขึ้น
9. IMAGE ของเสียงที่เกิดการสะท้อนบนเวทีจะคอนแบบวงกลมจะอยู่ตำแหน่งใด
- ด้านหลังแผ่นสะท้อน
  - ด้านบนผู้แสดง
  - รอบ ๆ เวที
  - ด้านข้างเวที
10. การใช้แผ่นสะท้อนด้านข้างเหมาะกับการจัดที่นั่งแบบใดมากที่สุด
- แบบราบเรียบ
  - แบบยกพื้นด้านหลัง
  - แบบชั้นลอย
  - แบบหลาย ๆ ชั้น
11. ขนาดของแผ่นสะท้อนเสียง สามารถลดลงได้ตามข้อใด
- ชนิดของเสียง
  - ระยะห่างของผู้ฟัง
  - ระยะทางระหว่างแผ่นกับเสียง
  - ระยะทางระหว่างเสียงกับผู้ฟัง
12. การใช้แผ่นสะท้อนเกิน 2 แผ่นขึ้นไปจะไม่ช่วยให้เกิดผลในข้อใด
- เสียงเกิดความเข้มข้นยิ่งขึ้น
  - แถวหน้ารับเสียงได้มากขึ้น
  - ชั้นลอยรับเสียงได้ดีขึ้น
  - เกิด IMAGE หลายจุด
13. การสะท้อนเสียงแบบ PROGRESSIVE จะเกิดในอาคารลักษณะเช่นใด?
- สถานีหัวลำโพง
  - หอประชุม AD 1
  - ชั้นลอยสำนักหอสมุดกลาง
  - ชั้นเรียนตึก KMB
14. ความเร็วของเสียงสะท้อนข้อใดเป็นเสียงก้อง
- $\frac{1}{20}$ วินาที
  - $\frac{1}{7}$ วินาที
  - $\frac{1}{16}$ วินาที
  - $\frac{1}{25}$ วินาที
15. พื้นผิวที่สะท้อนเสียงได้จะต้องดูดซับได้กี่เปอร์เซ็นต์
- 50
  - 60
  - 70
  - 80

1. วิธีการรับเสียงทางตรง (DIRECT SOUND)

การออกแบบห้องควรเป็นแบบจตุรัส ตามลักษณะภาพที่ 2 แทนที่จะเป็นแบบสี่เหลี่ยมผืนผ้าเหมือนกับภาพที่ 1 ทั้งนี้เพราะว่า

ก. เสียงทางตรงจากแหล่งกำเนิด D_2 จะเดินทางไปยังผู้ฟังด้านหลังสุดเป็นระยะทางสั้น ๆ

ข. เสียงทางตรง D_1 จะเดินทางไปยังด้านผู้รับฟังด้านหลัง ใช้เวลานานเกินไป

ภาพที่ 3 แสดงการจัดที่นั่งแบบแนวระนาบ ทำให้การเดินทางของเสียงโดยเฉพาะจากบนเวทีต้องมีการปรับระดับทิศทางของเสียงบีบลง

ภาพที่ 4 การจัดที่นั่งแบบยกพื้นด้านหลัง ลักษณะกึ่งอัมฟิเธียเตอร์ เสียงทางตรงจากแหล่งจะเดินทางแบบตรงไปยังผู้ฟังแถวหลังได้ก็ขึ้นรวมทั้งเป็นการร่นระยะทางจากแหล่งกำเนิดเสียงไปยังผู้ฟัง และสามารถจัดจำนวนที่นั่งได้มากขึ้น

2. การเสริมแรงของเสียงโดยการสะท้อนตาม

ภาพที่ 5 เป็นภาพตามยาวของโรงมหรสพ ยกพื้นลาดเอียง มีการใช้แผ่นสะท้อน (REFLECTOR) เข้าช่วย แผ่นสะท้อนจะช่วยให้ที่นั่งแถวหลังรับฟังเสียงได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

ภาพที่ 6 เป็นภาพผ่าตามขวาง แสดงการกระจายของ WAVEFRONT ไปยังแถวที่นั่งด้านหลัง

ข้อสังเกต การติดตั้งแผ่นสะท้อนเสียงลักษณะนี้จะต้องอยู่ที่ตำแหน่งด้านบน

เฉียงด้านหน้าของแหล่งกำเนิดเล็กน้อย เพื่อให้มุมการสะท้อนของเสียงเดินทางไปถึงที่นั่งแถวหลัง ๆ ได้มากที่สุด

ภาพที่ 7 ในกรณีที่แหล่งกำเนิดเสียงมีการเคลื่อนที่ไปมาโดยเฉพาะทางด้านหน้าและหลังเวที จะต้องมีการกำหนด ระยะการเคลื่อนไหว (ACTING DEPTH) ของตัวแสดงไว้ล่วงหน้า ทั้งนี้เพื่อจะได้กำหนดความยาวของแผ่นสะท้อนเสียงได้ถูกต้องตามที่จำเป็น

จากภาพที่ 7 จะเห็นว่าแหล่งกำเนิดเสียง S^1 อาจเคลื่อนที่ลึกเข้าไปในเวทีได้ไม่เกิน S^2 ฉะนั้นความยาวของแผ่นสะท้อนที่จะครอบคลุมพื้นที่เคลื่อนไหวดังกล่าวจึงเป็น $S^1(AB) + S^1(CD) = AD$

ภาพที่ 8 เป็นภาพผ่าตามขวางของภาพ 7 แสดงการกำหนด การเคลื่อนที่ของผู้แสดงตามแนวซ้ายและขวาของเวที (ACTING WIDTH) ผู้แสดงจะเคลื่อนที่ได้ตามแนวกว้างระหว่าง S^3 กับ S^4 ซึ่งเป็นแนวที่ความกว้างระยะ GF ของแผ่นสะท้อนเสียงทำงานได้ดีที่สุด

ภาพที่ 9 ถ้าในห้องมีแหล่งกำเนิดเสียงหลายแหล่ง จะพบว่า แหล่งกำเนิดเสียงที่อยู่ใกล้กับแผ่นสะท้อนจะมีเสียงดังชัดเจนกว่าแหล่งอื่นที่อยู่ไกลออกไปจากแผ่นสะท้อน ฉะนั้นจึงต้องมีการคำนวณขนาดของแผ่นเมื่อไว้หลาย ๆ จุด

ภาพที่ 10 แสดงเวทียกพื้นตรงกลางมีผู้ชมนั่งอยู่บนอัมฟิเธียเตอร์รอบ ๆ ผู้แสดง ในบาง

โอกาสผู้แสดงจะหันหลังให้ผู้ชมด้านใด ด้านหนึ่ง ความชัดเจนของเสียงด้านนี้จะลดลง ตามภาพ 10 แสดงการติดตั้งแผ่นสะท้อนเสียงไว้ด้านบน ผู้แสดงลักษณะรอบ ๆ เมื่อผู้แสดงหันหน้าไปทางด้านใด แผ่นสะท้อนด้านนั้น ๆ จะทำหน้าที่สะท้อนเสียงของผู้แสดงกลับไปด้านหลัง ทำให้ผู้ชมด้านหลังรับฟังเสียงผู้แสดงได้ชัดเจนเสมอ

ภาพที่ 11, 12 แสดงการเสริมพลังของเสียงโดยใช้แผ่นสะท้อนเสียงติดตั้งไว้ด้านข้างของตัวอาคาร วิธีนี้ไม่ค่อยเป็นที่นิยม เพราะเป็นการยากต่อการควบคุมเสียงมากกว่าติดตั้งไว้ด้านข้างของตัวอาคาร วิธีนี้ไม่ค่อยเป็นที่นิยม เพราะเป็นการยากต่อการควบคุมเสียงมากกว่าติดตั้งแผ่นสะท้อนเสียงไว้ด้านบน

3. การเสริมแรงเสียงโดยตัวสะท้อนหักมุม

ภาพที่ 13, 14 แสดงการร่นระยะทางระหว่าง

แหล่งกำเนิดเสียงกับแผ่นสะท้อน จะทำให้เกิดผลสองประการคือ

- ก. ลดขนาดของแผ่นสะท้อนเสียงลง
  - ข. เพิ่มความชัดเจนของเสียงขึ้น
4. การเสริมแรงเสียงโดยตัวสะท้อนหลายตัว
- ภาพที่ 15 แสดงตำแหน่งของแผ่นสะท้อนเสียงที่ต้องการสะท้อนเสียงตรงจากแหล่งกำเนิดไปยังจุดเฉพาะตามต้องการ
5. การเสริมแรงเสียงแบบก้าวหน้าของลักษณะเพดาน
- ภาพที่ 16 แสดงหลังคาอาคารทรงโค้งลงทางด้านหลัง ทำให้เกิดการสะท้อนลักษณะต่อเนื่อง (PROGRESSIVE)
- ภาพที่ 17 เป็นภาพผ่าตามขวางของหลังคาแบบ PROGRESSIVE
6. การป้องกันเสียง ECHO หรือเสียงใกล้ ECHO

เสียงก้อง หมายถึงเสียงที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องจากเสียงเดิม ตั้งแต่เวลา 1/15 วินาทีหรือช้ากว่า

แบบประเมินผลหลังเรียน

วัตถุประสงค์ เพื่อประเมินความรอบรู้ที่นักศึกษามีขึ้นหลังจากศึกษาเนื้อหาสาระในบทที่ 5 มาแล้ว

วิธีการ อ่านคำถามแต่ละข้ออย่างละเอียด แล้วกาเครื่องหมาย ลงบนข้อเลือกที่เหมาะสม

1. พื้นผิวที่สะท้อนเสียงได้จะต้องดูดซับได้ที่เปอร์เซ็นต์ ก. 50 ข. 60 ค. 70 ง. 80 2. การใช้แผ่นสะท้อนเกิน 2 แผ่นขึ้นไปจะไม่ช่วยให้เกิดผลในข้อใด ก. เสียงเกิดความเข้มข้นยิ่งขึ้น ข. แฉกหน้ารับเสียงได้มากขึ้น ค. ชั้นลอยรับเสียงได้ดีขึ้น ง. เกิด IMAGE หลายจุด 3. จุดประสงค์หลักในการใช้แผ่นสะท้อนเสียงคือข้อใด ก. ที่นั่งแถวหลังรับเสียงได้ชัดเจนขึ้น ข. แถวหน้าสุดได้ยินเสียงชัดเจน ค. ความสวยงาม ง. เสริมกำลังของเสียงไปยังจุดที่ต้องการ 4. IMAGE ของเสียงที่เกิดการสะท้อนบนเวทีละครแบบวงกลมจะอยู่ตำแหน่งใด ก. ด้านหลังแผ่นสะท้อน ข. ด้านบนผู้แสดง	ค. รอบ ๆ เวที ง. ด้านข้างเวที 5. ความเร็วของเสียงสะท้อนข้อใดเป็นเสียงก้อง ก. $\frac{1}{20}$ วินาที ข. $\frac{1}{7}$ วินาที ค. $\frac{1}{16}$ วินาที ง. $\frac{1}{25}$ วินาที 6. การสะท้อนเสียงแบบ PROGRESSIVE จะเกิดในอาคารลักษณะเช่นใด? ก. สถานีหัวลำโพง ข. หอประชุม AD 1 ค. ชั้นลอยสำนักหอสมุดกลาง ง. ชั้นเรียนตึก KMB 7. ขนาดของแผ่นสะท้อนเสียงสามารถลดลงได้ตามข้อใด ก. ชนิดของเสียง ข. ระยะห่างของผู้ฟัง ค. ระยะทางระหว่างแผ่นกับเสียง ง. ระยะทางระหว่างเสียงกับผู้ฟัง

8. ห้องที่มีลักษณะเช่นใดทำให้เกิดเสียงทางตรงมากที่สุด
- สี่เหลี่ยมผืนผ้า
  - สี่เหลี่ยมจตุรัส
  - สี่เหลี่ยมคางหมู
  - สามเหลี่ยมหน้าจั่ว
9. ในการวางแผ่นสะท้อนไปบนเพดานเฉียง ด้านหน้าเล็กน้อย ผู้ฟังจะเกิด IMAGE ของแหล่งกำเนิดเสียงที่ใด
- พื้นที่นั่ง
  - เพดานด้านบน
  - ด้านหลังเวที
  - ผนังห้องด้านหลัง
10. จุดมุ่งหมายรองลงมาของการจัดที่นั่งยก ระดับคืออะไร?
- ประหยัดพื้นที่ก่อสร้าง
  - รับเสียงทางตรงได้ดีขึ้น
  - ทำให้การมองเห็นชัดเจน
  - ทำให้เกิดความสวยงาม
11. เหตุผลข้อใดไม่สนับสนุนการแขวนแผ่นสะท้อนเสียงไว้บนเพดานเฉียงด้านหน้า
- ห่างจากผู้ฟังแถวหลังสุดพอดี
  - ระยะทางสั้น เกิดการสะท้อนดีที่สุด
  - ไม่มีอะไรกีดขวาง
  - เสียงสะท้อนคลุมถึงด้านหลังและส่วนกลาง
12. การเพิ่มจำนวนของแผ่นสะท้อนไม่มีจุดประสงค์ในข้อใด
- แหล่งกำเนิดเสียงเคลื่อนที่ได้มากขึ้น
  - เสียงดังครอบคลุมพื้นที่ได้มากขึ้น
  - ผู้ชมบนชั้นลอยรับเสียงได้ดีขึ้น
  - ผู้ชมด้านหน้ารับฟังเสียงได้ดีขึ้น
13. การยกกระดานที่นั่งในโรงภาพยนตร์มีจุดมุ่งหมายหลักคืออะไร?
- ให้รับเสียงทางตรงมากขึ้น
  - ให้เกิดความสวยงาม
  - ประหยัดพื้นที่ในการจัดที่นั่ง
  - ทำให้มองเห็นจอฉายดีขึ้น
14. การใช้แผ่นสะท้อนด้านข้างเหมาะกับการจัดที่นั่งแบบใดมากที่สุด
- แบบราบเรียบ
  - แบบยกพื้นด้านหลัง
  - แบบชั้นลอย
  - แบบหลายชั้น
15. ข้อใดไม่ใช่การกำหนดตำแหน่งของแผ่นสะท้อนเสียงที่ถูกต้อง
- บนเพดานเฉียงด้านหน้า
  - ด้านข้างเฉียงข้างหน้า
  - ด้านบนตรงเวที
  - ด้านบนค่อนไปตรงกลางห้อง

เฉลยคำตอบแบบประเมินผลประจำบทที่ 5

เฉลยแบบประเมินผลตนเองก่อนเรียน

1. ข
2. ง
3. ข
4. ค
5. ง
6. ข
7. n
8. ง
9. ก
10. ข
11. ค
12. ข
13. n
14. ข
15. n
16. —
17. —
18. —
19. —
20. —

เฉลยแบบประเมินผลตนเองหลังเรียน

1. n
2. ข
3. ง
4. n
5. ข
6. n
7. ค
8. ข
9. ข
10. ข
- ii. n
12. ง
13. ง
14. ข
15. ค
16. —
17. —
18. —
19. —
20. —

ผลการประเมินการศึกษาบทที่ 5

ก. คะแนนก่อนเรียน

ข. คะแนนหลังเรียน

$$\begin{aligned} \text{คิดเป็นร้อยละ} &= \frac{100}{15} \times \text{คะแนน} \\ \text{ก่อนเรียน} &= \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{คิดเป็นร้อยละ} &= \frac{100}{15} \times \text{คะแนน} \\ \text{หลังเรียน} &= \end{aligned}$$

หมายเหตุ จำนวนร้อยละในข้อ ข. จะต้องได้อย่างน้อย 90 ขึ้นไปนักศึกษาจึงจะผ่านไปเรียนบทที่ 6 ต่อไป